

Una infantesa afrancesada

Joan-Daniel Bezsonoff
Una educació francesa o les set vides d'en Bezsonov
L'Avenç, Barcelona, 2009
128 pàgs.

A l'inici d'*Una educació francesa o les set vides d'en Bezsonov* l'escriptor rossellonès ja ens adverteix que no pretén fer una autobiografia, tot i que el resultat sigui una obra que s'hi aproxima molt. Més que narrar-nos els fets més importants d'aquest període de la seva vida, tot posant atenció en el «jo», Bezsonoff vol mostrar als lectors la formació rebuda i, com a conseqüència, la peculiar visió del món que se'n derivava. Tanmateix, la seva educació és la de qualsevol nen de la República Francesa del anys seixanta i dels inicis dels setanta. «*Una educació francesa* —explica l'escriptor— no és pas una autobiografia tot i que hi parli molt de mi mateix. Tampoc la consideri com un assaig etnològic on miri de descriure els costums, les olors, la bellesa d'un país desaparegut.» Potser per aquest motiu el llibre no s'organitza en un conjunt de capítols consecutius, ordenats cronològicament, sinó en una sèrie de quadres o articles, quasi autònoms, al voltant d'un tema o d'un motiu determinat.

Si consideram que Bezsonoff va néixer a Perpinyà l'any 1963, potser pensarem que tampoc no han passat tants d'anys com per considerar que la seva infantesa pertanyi a un món massa diferent de l'actual. Ara bé, l'autor, que encara es pot considerar un home relativament jove, constata que tot el món i els valors que guiaren la seva infantesa han desaparegut. Així, subratlla especialment la intenció de mostrar-nos la imatge de la realitat que l'escola d'aleshores volia transmetre. En aquest cas, a diferència dels catalans de l'Estat espanyol, es tracta de l'escola francesa, si fa no fa tan anticatalana com la del franquisme. Bezsonoff, però, ens ofereix un retrat

de l'època ple de sentit de l'humor i de bonhomia, amb moltes notes d'ironia. També hi trobam una explícita condemna a una política que ha pretès fer de l'Estat francès un país lingüísticament i culturalment uniforme, on sols podien tenir cabuda la llengua i la cultura franceses. Sens dubte, en aquest context, *Una educació francesa* relata el procés de descoberta de la pròpia identitat catalana: «Em va costar molt de comprendre que no era un francès de l'extrem sud sinó un català del pol nord», afirma el nostre escriptor.

Tanmateix, Joan-Daniel Bezsonoff ens fa veure la innocència i la màgia amb què ell, com tants infants d'aquells anys, veia la realitat. No hi ha, naturalment, cap propòsit de reivindicació d'aquella època, però sí una certa enyorança d'un món més senzill i més ingenu, amarat d'una certa poesia, en què «els mainatges tenien creativitat i jugaven molt bé sense Playstation ni Internet». L'autor ens retrata una societat que vivia immersa en els miratges que el gaullisme havia creat, amb el record encara recent de la Segona Guerra Mundial, amb la màgia de les històries de Tintín, amb la televisió de qualitat de l'època, l'emoció del Tour de França... Per contra, Bezsonoff no amaga la seva censura davant la França actual, que considera un país encantador que els seus mateixos habitants han enlletgit, igualment com també es mostra molt crític davant la societat tecnològica en què avui vivim.

Tot i que el propòsit de Joan-Daniel Bezsonoff no hagi estat escriure una autobiografia, a *Una educació francesa* l'autoretrat és constant. Hi descobrim un personatge singular pels seus orígens (la procedència russa de l'avi), per la diversitat de llocs on d'infant va viure, per la vocació d'escriptor que ja es palesa des de l'època escolar, per la seva actitud davant la religió (no volia ser un sant i Jesús no li queia bé), etc. Això no obstant, el motor dels records és l'enyor d'una vitalitat perduda amb el pas dels anys, que contrasta amb el decaïment del present. Per això *Una educació francesa* acaba amb un pensament certament pessimista a causa de la impossibilitat de tornar a viure el que ja no és: «La vida no és un castell arruïnat que un arquitecte pot reconstruir. No... És un desert ple de cadàvers, un parc clàssic amb els arbres més vells arrencats».